

izhaja vsak četrtek
in velja s poštno
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Narečnina se pošilja
upravnitvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katol. in-
žurnega društva do-
stajajo list brez pa-
sozne narečnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Preznanani listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 A.

Rekopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrvice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 16 h,
trikrat 24 h.

Štev. 27.

V Mariboru, dne 7. julija 1898.

Tečaj XXXII.

Slovanska vzajemnost.

Uže večkrat smo pisali o slovanski vzajemnosti; ali ker vidimo, da se je tisti, ki so v prvi vrsti poklicani, da bi jo izvrševali, nočejo prav lotiti, naj se nam dovoli, da izpregovorimo še enkrat o tej tako važni stvari. Imenujemo jo važno, kajti brez nje nam po našem trdnem prepričanju ni upati boljše bodočnosti.

Sedanji boj je boj slovanskega in nemškega naroda. Mi se borimo za ravnopravnost z Nemci in ob enem za obstanek, — kajti suženjstvo je gotova, rana smrt, — a Nemci hočejo imeti, oziroma obdržati gospodstvo nad nami, da bi nam lahko oni odmerjali dneve življenja, kakor bi se njim ljubilo, rekše, da bi nas lahko v kratkem do zadnjega pokončali. Še enkrat pravimo, za Slovanstvo se gre, ne pa za Slovenstvo, ali Rusinstvo itd. Iz tega pa sledi neobhodna potreba, da se čutimo Slovenci, Čehi, Poljaki, Rusini in Hrvati, skratka vsi, ki nas hoče Nemec ugonobiti, njemu nasproti kot jeden narod, kot Slovane, ter da je med nami najstrožja dejanska vzajemnost, to se pravi, kakor smo uže enkrat rekli: Vsak se brigaj ne le za se, ampak tudi za vsacega drugega, ki je v kolu! Nimamo v mislih prosvetne vzajemnosti, za katero nas je svoje dni navduševal Jan. Kollar, ampak, da se do dobra razumemo, ampak vzajemnost v političnih stvareh, ki naj vlada med raznimi slovanskimi avstrijskimi narodi in med njih zastopniki. V tem smislu zahtevamo, da je n. pr. slovenska stvar Čehu, Poljaku i. dr. ravno

tako pri srcu, kakor njegova lastna, za to pa se imamo mi za česko potegovati ravno tako, kakor za svojo. Ali zahtevamo preveč? Potem je politična slovanska vzajemnost, o kateri se tako rado pri vsaki priliki navdušeno govori, le prazna prijetna igrača za razvnete možgane. Dokler je naša politična slovanska vzajemnost le misel, ki se dejanja boji, je toliko vredna, kakor piškav oreh, in bolje je, da nikdar ne zinemo o njej; vsaj ne motimo ljudstva.

Slovanska vzajemnost je torej potrebna, ker se gre zoper Slovanstvo, neobhodno potrebna pa je tudi, ker je naš sovražnik vzajem. V zadnji dobi so si Nemci za vzajemnost izbrali besedo »Gemeinbürgschaft«; in kateri nemški paglavec je ne pozna? Nemška »Gemeinbürgschaft« je dosihmal zadnjemu Mihelnu prešla v krv, in nad nemškimi poslanci se v tem oziru slobodno vgladujemo. Nemcu ob Adriji velja stvar Nemcev na Českem toliko, kakor lastna in napak, štajarski Nemec se za koristi tirolskega brata nič manj ne poteguje, nego za svoje itd. Kaj bi še naj rekli o nemških poslancih, ki so to vzajemnost ustvarili, in ki so vzajemnemu ljudstvu voditelji? Tega ne smemo prezirati, da pri Nemcih vlada najživejša vzajemnost med poslanci in v ljudstvu. Vzajemnost daja Nemcem v boju zoper nas ono silno moč, da ne opravimo nič niti mi, niti vlada. Sedaj čitamo po časnikih, da misli vlada jezikovno naredbo, kakor Nemci zahtevajo, umaknoti. Vlada bode torej zopet morala sramotno poklekniti pred njimi; kolikokrat uže? In tudi naše delo, delo Če-

hov, Slovencev itd. je Sisifovo delo, muka brez vspeha. In zakaj? Ker so Nemci vzajemni. Oni vzajemni, mi pa vsak za se, oni zbrani, mi raztreseni. Kako bo to končalo. Vojskovodja še je vsak le na ta način zmagal, da je dobro razumel svoje sile o pravem času in na pravem mestu združiti. Vzajemnost je Nemcem najboljša, za nas najhuje orožje; če oni vihtijo ostro nabrušen meč, ali se jim bomo postavljali mi z leskovimi palicami? Naj nikdo ne misli, da vzdihujemo po politični vzajemnosti, ker smo Slovenci v slovanskem kolu slabjši od bratov, ker iščemo le svoje koristi. Slabjši smo, to je res; ali res je tudi, da Čehi i. dr. nas ravno tako potrebujejo, kakor mi nje. Vsakega izmed nas silijo razmere k vzajemnosti in nobeden ne more biti brez drugega. Če se kateremu ta ali oni hip dozdeva, da je sam dovolj močan, to ga moti, ker mu je sovražnik polnoštevilno vzajemno Nemstvo; in prej ali slej mora žalostno spoznati, da se je precenil. Drobtinic doslej nismo pobirali le mi Slovenci, pobirali so je tudi Čehi in drugi. Tega pa vsi skupaj ne maramo več storiti, ker smo uvideli, da bi nas bilo v kratkem gladu konec. Druga taktika je le »zahtevati«, tretje ni. Da pa se zahtevaje ne smešimo in kaj dosežemo, moramo biti močni; to smo pa le. če smo vzajemni.

In naposled naj se poprimemo dejanske vzajemnosti uže tudi radi tega, ker jo idealno smatramo za lepo. Narod mora imeti idejale, to je aksijom, in vsakega idejala se naj poprime, ki ga jači, po katerem napreduje. —

Listek.

Maron, mladi spoznovalec z Libanona.

(Povest. — Prevel A. J.)

1. Žalosten konec Marijinega meseca.

Bilo je 30. majnika l. 1860. V mestecu Sidonu sta sedeli dve ženski ob ozkem oknu majhne hišice in sta pletli. Starejši, ki je bila udova, je bilo kakih 50 let. Imela je sive lase in njen obraz je razodeval resnobo in žalost. Poleg nje je sedela deklica kakih 16 let. Pogledala je mnogokrat od svojega dela in se ozrla na ulico. Hipoma vzdigne udova svojo glavo in pogleda na podobo Matere božje, ki je stala ob nasprotni strani stene med svečami in cveticami. Njene oči ostanejo nekaj časa proseče na podobi in njene blede ustnice se gibljejo v tihi molitvi. Nato reče:

«Judita, Judita! Si pa že zopet pustila ugasniti luč pred podobo Matero božje.»

«O mati, odpusti!» reče deklica osramočena. Urno nalije v svetilko olja in jo prižge ter se zopet vrne počasno k svojemu delu, skrbno pogledujoč mater, kakor da bi pričakovala še eno grajo. In res, ko se vsede, nadaljuje mati:

«Da, da, Judita, jaz vem, zakaj me tako gledaš. Misliš, da te bom vprašala, če je tudi svetilnica tvojega srca v redu. Res ne vem, če more biti Marija letos s teboj tako zadovoljna, kakor poprej. Lani si celi mesec maj skrbno delala in pobožno molila, da je bilo veselje. Letos pa vedno gledaš skozi okno, ali pa se razgovarjaš s sosedi pri studencu.»

«Mati, vendar ni nič hudega, ako poslušam strašne novice, ki prihajajo iz Libanona o klanju kristjanov,» pripomni plaho Judita.

«Hudega seveda nič ni,» odgovori mati. «Vendar ako pridejo tako strašna poročila kakor danes, bi morala tem bolj goreče moliti, naj nas Bog varuje in naj ubogih, preganjanih kristjanov v smrtni uri ne zapusti. Pa tvoj brat Maron je postal ravno takšen, kakor ti. Namesto da bi z nami opravljal majniško pobožnost, se cele ure pajdaši z nekim mladim Turkom. Ne vem, kaj se more od Turka dobrega naučiti.»

Judita je ravno hotela zagovarjati svojega brata, ko se duri močno odpró in v sobo pridrvi mladenič vitke in krepke postave, star kakih 17 let. Majhen, zlat križec na vratu je bil znamenje, da je kristjan in Maronit. Mladeničevo zagorelo lice je žarelo in oči so se mu iskrile, ko stopi k materi in pravi:

«Mati, pred mestom so umorili kristjana!»

Ženski se prestrašita pri tej novici, in Judita vpraša:

«Kdo je bil? Kdo ti je povedal?»

«Jaz sam sem videl,» odgovori mladenič. «Bil sem z Alijem pred mestnimi vrati, ko pride ubog Maronit ves raztrgan proti mestu. Turki spoznajo v njem beguna z Libanona in kričijo: «Pobijte tega psa! Pobijte vse kristjane!» In vržejo se s palicami na onemoglega starčeka in ga tako dolgo bijejo po glavi, da se krvav in nezavesten zgrudi na tla. Mene je to grozno razkačilo! Pobiral sem že kamenje, da bi ž njim pobil grozovitneže. Pa Ali me prime za roko in me potegne iz gnječe, drugače bi še bili mene umorili.»

«Hvali Boga, moj sin, da si ušel smrti,» reče udova. «Zahvali se pa tudi svojemu rešitelju, da ti je zabranil nepremišljeno maščevanje. Zdaj pa mi povej, Maron, zakaj že nekaj časa toliko hodiš s tem Alijem? Ali ne veš, da je nevernik, in da je njegov oče mufti (t. j. najvišji turških duhovnikov) in smrten sovražnik kristjanov? Ali ne veš, da je njegov brat Hakem v zvezi z Druzi, ki nas preganjajo?»

«Mati, bodi mirna!» jo tolaži Maron, «Ali je moj zvest prijatelj.»

«Nevernik tvoj prijatelj!» reče udova vsa prestrašena. «Maron! Maron! Ko bi to

Vzajemnost torej smatramo za ono, česar je nam avstrijskim Slovanom neobhodno treba, da smemo upati na zmago in na boljše bodočnost. V izvršitvi pa si mislimo to stvar tako: Zahteve vsakega slovanskega avstrijskega naroda določijo se po vseh slovanskih zastopnikih skupno. Seveda se bode pri tem ozirati na zastopnike dotičnega naroda najbolje, ker potrebe najbolje poznajo. Ali vendar imajo imeti veljavno besedo vsi drugi slovanski zastopniki, ker morajo celoskupne zahteve, ki so zahteve vseh slovanskih narodov, dajati celoto ali dobro premišljen sistem. Mogoče, da bode treba močnejšemu slabejšemu na ljubo te ali one srčne želje se za nekoliko časa odreči; ali če hočemo v resnici biti Slovani, bratje, nam to ne sme biti težko. Kdor je najslabejši, za tistega mora skrb biti največja; to je čisto naravno; močni lahko čaka. In tako bo močnejši doživel veselje, da se je slabič ojačil in da mu bode v krepko pomoč. Če pa močnejši pustijo, da slabejši poumrjejo, je nazadnje tudi po njih, ker so vendar preslabi, da bi sovražniku bili kos. Za tako taktiko bode seveda treba, da imajo zastopniki od svojega ljudstva posebno privoljenje; ali če pomislimo, da je močnejše ljudstvo navadno zavedniše, in da smemo upati, toliko zavedno, da je sprejemno za slovansko idejo, se ni bati, da bi zastopniki z mislijo dejanske slovanske vzajemnosti pri ljudstvu našli odpor. Ko je načrt sestavljen in so ga ljudstva odobrila, pa se z vso vnemo, z vso silo, kar je v nas vseh, potegovati zanj. Zahtevati, in če vlada le jednemu kaj ponuja, ima ta reči: »Jaz le vsprejemem s tem pogojem, ako ob jednem ta dobi to in oni ono«. In videlo bi se, ali kaj dosežemo, ali ne, ali je vzajemnost za kaj, ali pa je prazna pena; vlada potrebuje nas najmanjše ravno tako, kakor mi njo; če se pred nemško vzajemnostjo mora vlada klanjati, bo še tudi slovanska kaj zalegla. Da, celo trdno prepričani smo, da bomo avstrijski Slovani s svojimi zahtevami prodrli, toda le če bomo vzajemni.

Naše gimnazije.

Maribor, 5. julija 1898.

Letos slavijo avstrijske gimnazije petdesetletnico svoje sedanje uprave. Profesorji pišejo v ta namen svojim zavodom visokozveneče in navdušene slavospeve. Radi priznavamo, da so si naše gimnazije pridobile velikanskih zaslug za duševni napredek prebivalstva avstrijskega. Toda naloga vestnih publicistov je, tudi opozarjati na nedostatke

tako važnih in uplivnih zavodov, kakor so ravno naše gimnazije. Kajti žal da ne manjka tudi nedostatkov, ki so povzročili že mnogo zla na najboljših sinovih naše Avstrije.

Um in srce sta glavna predmeta vsake šole. Izbornost šole se ceni po tem, kako zna za ta dva predmeta skrbeti, kako jih zna obdelovati. Naše gimnazije ne skrbijo v pravih mejah ne za um, ne za srce. Za um skrbijo preveč, za srce premalo. Učenci gimnazij so preobloženi z učno stvarino. Zaradi tega si učenci celo stvarino prisvajajo le mehanično; da bi jo prebavili, da bi jo premislili, zato nimajo nobenega časa. Mladina se odvadi ali se nikdar ne privadi samosvojega mišljenja, in ko imajo ti mladi ljudje gimnazijski prag za hrbtom, tedaj postanejo v časovnih vprašanjih slepi sužnji ravno vladajočega javnega mnenja, v znanstvenih vprašanjih pa žrtve nazorov, katere dobivajo od svojih nadaljnjih profesorjev. Naši abiturijenti so kakor marijonete in srečni so, ako dobijo njih nitke pošteni in blagi zemljani v roke.

Še večja pa je pregreha, ki jo imajo gimnazije na vesti, da se na teh zavodih le minimalno skrbi za srce ali za нравno vzgojo mladine. Med profesorji in učenci je velikanska distanca. Profesor pride v svojo uro, predava svoj predmet in potem zopet odide. Za značaj svojih učencev, za njih nazore, za njih življenje izven šole se gimnazija le malo briga. Skrbi se za um, a srce se prezira. Učenci si vzgajajo svoje značaje sami, ne da bi dobivali kakega blažilnega upliva od svojih učiteljev. Le kadar se prekoračijo disciplinarne postave in se slučajno izve to tudi od učiteljev, takrat se opominjajo učenci po drakonskih kaznih, da jim ni vse na svetu dovoljeno. A da bi se jim že prej od dne do dne primerno podajal pravec za vzorno življenje, to so le redki slučajji. Koliko mladine propade že na gimnaziji, koliko pozneje po gimnaziji! Seveda je tudi mladina sama kriva svojega propada, a glavna krivda se njej ne more pripisovati.

Gimnazija le poučuje, a ne vzgojuje. Mladina je zavzeta za slovstvo. V spodnjih razredih se pri mnogih pojavlja strast za čitanje. Kdo pove tem mladim ljudem, kaj smejo čitati in česa ne smejo, kdo jih vpraša, kake knjige in časopise dobivajo doma v roke? Navadno nikdo. Ni čudo, da že spodnji gimnazijci slastno prebirajo novostrujarske romane in socijalistične liste. Slaba bodočnost se obeta narodu, ako njegova mladina srka v se takšni duh.

Mladina se mora tudi vzgojevati za resno delo. V delavnosti je zajamčena ugodna bodočnost kakor posameznikov, tako i celih

narodov. Ni zadosti priganjati učence samo z dvojkami k učenju. Treba je tudi neprestano dobrohotne, očetovske besede, ki dokazuje mladim ljudem, da preti v vsakem stanu neizogibni propad vsem istim, ki se bojijo dela in se ogrevajo le za uživanje. Potem se bo morda odpravil tudi žalostni pojav iz naših srednjih šol, da velja med mladino za največjega junaka isti, ki zna najbolj brez slabih nasledkov prazniti pivine vrčke, a ne oni, ki se lahko ponaša z najboljšimi spričevali. — Petdeset let že hrani gimnazija našo mladino na svojih prsih. Dal Bog, da bi ji v prihodnje dajala več vzgojevalne hrane nego doslej!

Pisma s Kranjskega.

VII.

V kratkem se ustanovi v Ljubljani novo društvo »Naša straža«, ki bo imelo isto nalogo kakor nemška »Südmark«. Skrbela bo »straža«, da se tujci ne vrinejo med naše rojake in slovanskih domov in zemljišč ne pokupijo, kakor se je že to ob slovanski meji mnogokrat pripetilo. Kos za kosom se je trgal od slovenske posesti in padal tujcem, celo židom, v žrelo. Iz tega se uvidi, da je tako društvo Slovincem neobhodno potrebno. Imelo bo dovolj dela ne le ob slovanskih mejah, temveč celo v sredini slovenske zemlje. Marsikje se zadnja leta toliko nemškutari, da bi človek ne verjel, ko bi sam tega ne videl in ne slišal.

Društvo bo ustanovljeno na podlagi »sprave«, zato sme računati na vsestransko podporo. In gmotne podpore bo vsekako pred vsem potrebovalo. Slovinci smo sicer majhen narod, a premoremo lahko več nego si mislimo, ako le zberemo vse svoje moči.

Pred nekaterimi dnevi je objavil »Slovenec« velepomemljiv članek, v katerem je neumorno delavni državni poslanec in voditelj vsega krščansko-socijalnega delovanja med Slovinci, dr. Krek, sprožil misel, uvaževanja vredno. Svetuje nam, ker v državnem zboru Slovinci niti v zvezi z ostalimi avstrijskimi Slovani nič ne dosežemo, treba je, da se tesneje zvežemo s Hrvati na podlagi katoliške vere in narodne enakopravnosti; vse to pa v demokratskem smislu. S tem se Jugoslovanstvo ojači in dvigne. V to svrhu je jel izhajati na Dunaju poseben nemški časnik, ki ima nalogo braniti in potegovati se za pravdo Jugoslovanov. V nemškem jeziku pa zato, da se bodo tudi drugi narodi lahko poučili o naših razmerah in težnjah. To idejo moramo imenovati jako srečno. Brez dvoma se

vedel tvoj rajni oče, katerega so ti neverniki umorili!»

«Ali ni nevernik kakor drugi,» odgovori Maron. «Njemu se studi hudobija mohamedanov.»

«Je-li postal kristjan?» vpraša začudeno Judita.

«Ne, tega še ne,» reče Maron. «Pa Ali je plemenit in dober človek. On ljubi in spoštuje kristjane, posebno francoske redovnice, ki tukaj za vse ubožce in bolnike skrbijo, tudi za nekristjane. Mislim, da bode s časom postal kristjan.»

Mati je neverjetno zmajala z glavo. Sprevidela je, da Maron ne spozna nevarnosti, v katero se podaje kot prijatelj mohamedanca. A vendar je molčala, ker je uvidela, da bode preganjanje kristjanov kmalu razdrlo to prijateljstvo. Čez nekaj časa reče:

«Judita, prižgi še dve sveči pred podobo Marijino. Jutri je zadnji maj, smrtni dan našega očeta. In ker je Maron zdaj tukaj, še hočemo skupaj opraviti majniško pobožnost, kajti kdo ve, če ućakamo jutrajšnji dan.»

Judita izpolni materino povelje, in ravno so hoteli poklekniti, ko zaslišijo pred vrati nagle korake in nek glas.

«Ali pride!» reče Maron. Nato se obrne proti materi in pravi: «Mati, prosim te, bodi

prijazna ž njim. On nam hoće dobro in nas želi rešiti.»

Zdaj Ali močno potrka na vrata. Maron odpre in Ali vstopi. Bil je mladenič kakih 17 let v dragoceni turški obleki. Obraz mu je bil blede in močno vznemirjen. Nekoliko v zadregi zaradi Judite in nje matere, katerih še ni poznal, pozdravi po turški s tem, da položi desnico na čelo in reče:

«Mir z vami! Oprostite, gospa! Jaz pridem, da bi vas opomnil na nevarnost. Maron vam je menda že povedal, kar se je danes zgodilo.»

«Da, gospodin,» odgovori prav prisrčno udova. «Moj sin je povedal, da se mora vam zahvaliti za življenje, in tudi jaz vas zahvaljujem iz celega srca.»

«Pustite to,» odgovori mladenič! «Jaz ne pridem po hvalo, temveč vas hočem svariti, da ne zapustite hiše. Kajti mohamedani so popolnoma razdvjani. 300 ubežnih Maronitov leži umorjenih pred vshodnimi mestnimi vrati.»

«Pravični Bog!» zakličejo mati in otroci ter se pokrižajo. Ali pa nadaljuje:

«Ko sem Marona spravil v varnost, sem se naglo zopet vrnil k vratom pred mesto. Velika truma krščanskih begunov, možje žene in otroci, pride proti mestu. Bilo jih je je gotovo 300. O strašen prizor! V raztrgani obleki in z ranjenimi nogami so težavno

bežali pred Druzi, ki so jih preganjali. In ko se ti nesrečneži mestu približajo, da bi tam našli zavetje, jih mohamedani sprejmejo s kamenjem in z ostrimi noži. Jaz sem že hotel v gnječo skočiti in divjim napadovcem v imenu svojega očeta zapovedati, da opustijo nečloveško dejanje, ko zaslišim iz besneče druhal nek glas — moj Bog! moj Bog! Tega glasu ne bodem nikdar pozabil!»

Tu zastane Aliju glas, in zakrije si obraz z rokami. Maron pa ves radoveden vpraša: «Čegav glas? Ali, prosim te, govori!»

«Znan glas sem slišal,» reče Ali, «glas, ki je divje trume navduševal rekoč: «Umorite kristjane! Pobijte izdajalce! Francozom nas hočejo izdati! Pomorite vse! Vsak mohamedan mora iti v paradiz po poti, ki je pomočena s kristjansko krvjo!» Množica pa je zagnala peklenski krik in planila na uboge kristjane. S sekirami, noži, meči in bodali so pobijali slabe starččke, žene in otroke, iztaknili so jim oči, razparali trebuhe in iztrgali črevesa kakor divja zverjad. Majhne otroke so prijeli za jedno nogo in jih razklali v dva dela, ali pa so jih raztrgali z rokami. Da, celo mrtvece so razsekali na kosce. Bil je strašen prizor! Krik in tarnanje nesrečnežev je trgalo moje srce in mi še zdaj zveni v ušesih.»

«Moj Bog! moj Bog!» zaupije s strahom

je bodo tudi Slovenci in Hrvati z veseljem oklenili.

Zadnjič smo rekli par besedij o učinkih naše sprave in zastavili vprašanje: Komu neki koristi? Ali kateri izmed obeh še obstoječih strank, ali narodu samemu? Odgovor smo pustili začasno nerešen. V zadnji številki pa »Glasnik«, glasilo krščansko-socialnih delavcev, odgovarja na vprašanje: »Ali koristi narodna sprava tudi delavcem?« Odločno trdi, da ne, temveč da je le v veliko kvar razvoju krščansko-socialnih teženj, ker so konsumna društva na podlagi sprave omejena in zvezana. S tem se stotine ubogih revežev žrtvuje posamnim oderuhom. Med drugim piše omenjeni list:

»Če bi bili deželni poslanci obeh strank izjavili vsak za-se, da ne bodo ustanavljali konsumnih društev — slobodno jim! To so smeli in sicer brez škode, ker dozdej še nismo čuli, da bi bil kak deželni poslanec imel kaj posla pri ustanavljanju takih društev. Naravnost smešno pa je, če ti možje, ki vkljub vsi spravi tiče v Heinovih mrežah in s tem še vedno vzdržujejo Šveglovo samodržstvo na Kranjskem, hočejo gospodovati ljudstvu in mu narekavati, kaj sme v svojo gospodarsko korist. Dokler se ti možje ne bodo oprostili vladnih in nemško-liberalnih spon, dokler ne bodo sami svoji gospodarji, jih ne moremo upoštevati. Če to gospodom ni všeč, nič ne dene; nam ni za posamezne osebe, marveč nam je zato, da se izvršuje naš program v korist delavskih stanov. Če bodo hoteli, jim porečemo še kaj drugega. Mi krščansko-socialni delavci smo narodni iz prepričanja in nas naše vladajoče stranke tudi s sklepi, namerjenimi proti nam, ne bodo raznarodile. Mi, ki smo v resnici in v interesu celega naroda želeli sprave, da bi mogli vzajemno delovati na socialnem polju, vidimo danes, da smo prevarjeni, in da nam ne kaže družega kakor samovlastno na svojo pest organizovati delavce na socialno-gospodarskem in političnem polju. Narodna sprava, katere smo se veselili, nam ni v korist, kakor tudi ne celemu narodu, — ker je to le sprava za narodno spanje, ne pa za narodno delo. Iz tega moremo sklepati, da delavcem narodna »sprava« ne bo koristila, kakor smo preje pričakovali. No, vsaka šola ima svoje skušnje. Bog daj, da bi nas bila ta izkušnja naučila vsaj to, da si moramo prijateljev še le pridobiti in sicer z odločnim delovanjem na gospodarskem polju.«

Tem besedam se ne da ugovarjati. A dvomiti smemo, bodo-li našle odprta ušesa, še bolj pa, bodo-li našle primeren praktičen

odmev. Saj sem zadnjič dokazal, da si nobeden ne upa začeti delati, da je »kranjski molk« — osodepoln!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Grof Thun vabi k sebi Nemce in Čehe, da bi se z njimi razgovarjal o spravi. Vendar izmed Nemcev so se odzvali povabilu samo veleposestniki. Druge stranke nočejo nič vedeti o spravi, dokler se ne odpravijo jezikovne naredbe. Grof Thun pač iz same ljubavi do Nemcev ne bo zapustil pravičnih poti.

Gališko. Gališko ljudstvo je dalo duška oderuškim židom tudi v dejanju. Zato so se odredila za nekatere okraje obsedno stanje, nagla sodba in prepoved raznih časnikov. Ali se bodo s takimi sredstvi nasitili lačni želodeci ubovega ljudstva?

Štajarsko. Splošne volitve za graški mestni zastop so že razpisane in se bodo vršile 13., 20. in 27. septembra. Kandidirali bodo vsi bivši mestni odborniki, le krščanskih socialcev se hočejo iznebiti, ker nočejo trobiti v velikonemški rog.

Primorsko. Pri občinskih volitvah v Šempetru je na celi črti sijajno zmagala krščansko-socialna stranka. Živeli krščanski Šempeterci! — V Višnjaju v Istri, v kateri občini so gospodarili doslej Lahoni, je hrvaška stranka zmagala v dveh razredih. Slava zavednim volilcem! — V Sežanu je bila v nedeljo velikanska pevška slavnost, seveda slovenska. Na 8000 ljudi je bilo navzočih.

Vnanje države.

Vojska. Španija je poražena! Brodovje v zalivu Santiago de Cuba je uničeno, poveljnik Cervera ujet in ranjen, nad 1600 vojakov je v oblasti Amerikancev, več stotin jih je mrtvih in ranjenih. Admiral Cervera je nameraval ubežati z brodovjem iz zaliva, a ni se mu posrečilo. Ameriški admiral mu je zastavil pot ter uničil brodovje. Amerikanci kar plavajo v veselju radi te zmage, a na Španjskem vlada žalost nad ponižanjem in uporna jeza nad sedanjim ministerstvom, ki je s svojo počasnostjo in kratkovidnostjo mnogo zakrivilo pri tej nesreči. Tudi na suhem v obrambi mesta Santiago se godi Španjcem slabo.

Italijansko. Novo ministerstvo je sestavil general Pelloux. Naloga mu bo, pomiriti duhove, kolikor le hitro mogoče. Zato bo odpravljeno obsedno stanje in zaustavljeni listi bodo smeli zopet izhajati.

Francosko. Ker se govori, da misli jeden del ameriškega brodovja pripluti k španjskemu obrežju, odredila je francoska vlada, da pošlje tudi ona tje svoje brodovje in pazi, da Amerikanci ne postanejo predrzni. — Radikalec Brisson je sestavil novo vlado. V ministerstvu so zastopani tudi socialisti. Ruskemu zavezniku ministerstvo ni po volji in tudi domačemu predsedniku Foru ne. Bržkone se itak ne bo dolgo obdržalo, ker si ne bo moglo pridobiti v zbornici stalne večine.

Cerkvene zadeve.

Pri Sv. Pavlu v Rimu.

Spisal dr. Fr. K.

(Dalje.)

Na grobu tega apostola nam se nehoté vrine misel: Ta apostol je tako neznansko veliko storil in pretrpel za Kristusovo vero, mi pa tako malo!

Kako prepričevalno in neustrašljivo je on spoznaval in oznanjeval krščansko vero, rekši: »Vem, komu verujem,« mi se pa sramujemo ravno tiste vere ali jo smatramo le kot postransko, malovredno reč! V svojem delovanju je pač res Pavel skoro nedosežen, a posnema ga lahko vsakdo, bodisi z dobro vzgojo otrok, z lepim vzgledom, s podpiranjem dobrega tiska in raznih naprav za razširjanje in utrjenje krščanske vere. — Na grobu Pavlovem se vzbudi krščanskemu srcu tudi vroča želja, da bi se vsa ljudstva čim prej oklenila jedinozveličavne cerkve Kristusove. Pavlova cerkev nas sama na to spominja, ker so jo, rekel bi, vsi narodi pomagali zidati.

Nad velikim oltarjem nosijo štirje dragoceni stebri marmornat baldahin, ki je iz l. 1285. Ti stebri so iz rumenkastega alabastra, a podaril jih je podkralj egiptovski, ki je turške vere. Vredno si je ogledati tudi štirioglato podnožje teh stebrov. Obloženo je z zelenkastimi ploščami dragega kamena malahita. Te dragocene plošče so darilo ruskega carja Nikolaja I.

Od velikega oltarja gremo po sredini cerkve k velikim vratom, da odtod z očesom premerimo celo cerkev.

Judita: »Kaj bode z nami?« — Maron pa reče: »Ali ni nihče kristjanom pomagal?«

»Nihče,« odgovori Ali. »Ko sem videl, da ne morem nič pomagati, sem naglo šel k turškemu častniku in vojaku, in jih prosil, naj branijo nedolžne kristjane. A vojaki so se mi posmehovali in rekli, da nimajo zato nobenega povelja. Šli so sicer pred vrata. A gledali so hladnokrvno nečloveško klanje, dokler tudi njim ni oni strašni glas zaklical: »Naprej! Pobijte te kristjanske pse! Nobeden ne sme uiti!« In vojaki so ubogali in vsakega pobili z bajoneti, ki je hotel bežati v mesto.»

»Ali,« reče Maron ves razjarjen, »kdo je bil tisti, ki je vojaku to zapovedal?«

Ali obledi rekoč: »Moj lastni oče!«

»Vaš oče?« se zavzamejo udova in njena otroka.

»Da, moj oče,« ponavlja tresoč se Ali. »Moj oče je kriv prelivanja krvi. On je množice navduševal v prerokovem imenu za to mesarsko klanje. On je vojake odvrnil od njihove dolžnosti. On ni prej miroval, dokler ni bil zadnji fantek, ki je ranjen še plezal po tleh, napičen na bajonet.«

»Maron!« reče udova preplašena in stopi za korak od mladega Turka, »Maron, ali si slišal? Njegov oče, oče tvojega prijatelja je pomoril kristjane in ti . . .«

»Mati,« odgovori Maron, »jaz sem ti že

povedal, da Ali ni takšen, kakor njegov oče. Njemu se stedi to očetovo dejanje.»

»Jeli to res, Ali?« se obrne udova z vprašajočim pogledom na Alija.

»Da, gospa,« odvrne žalostno Ali, »Maron govori resnico. Meni mrzi moj oče in njegovo okrutno ravnanje s kristjani; meni mrzi moj brat Hakem, ki je z lastno roko umoril kakih 30 kristjanov; meni mrzijo vsi mohamedani, kojim vera zapoveduje take zločine.«

»Če je tako,« reče zdaj pomirjena vdova, »tedaj sme biti Maron res vaš prijatelj. In vi zdaj tudi lahko z nami molite; kajti molitev, ljubi otroci, nam je v tem času najbolj potrebna, da gremo dobro pripravljene v mučeniško smrt.«

Udova poklekne zdaj pred podobo Križanega in njegove sv. Matere ter začne glasno in s sklenjenima rokama moliti litanije Matere božje, apostolsko vero in pa »Pod tvojo pomoč pribežimo«. Maron in Judita poklekmeta zraven matere. Gotovo še niso nikdar tako pobožno in goreče molili, kakor zdaj, ko se je začelo prvo krvavo preganjanje. Za njimi je stal Ali. Nekaj časa ne ve, kaj bi storil. Bi naj ostal in s kristjani molil, ali bi naj odšel? Saj še ni bil kristjan, pa tudi mohamedan ni bil več. Proseči glasovi pobožne družine mu ganejo srce. Na tihem

poklekne in pobesi glavo ter resno in pazno poslušá krščanske molitve, ki jih prvokrat sliši. Dolgo je tako klečal, ko se naenkrat zasliši od daleč krik in zmedeni glasovi. Prestrašen skoči po koncu in zavpije:

»Kaj je to? Menda že pridejo sem!«

Tudi udova in njena otroka so vstali in plaho poslušali. Vedno bolj se je bližal krik in vedno natančneje so se slišali divji glasovi: »Smrt kristjanom!« Zdaj zaslišijo tudi prestrašeno vpitje svojih sosedov, ki so vrata zapirali pred množico. Tudi Maron in Ali zapahmeta vrata. Hrup je prihajal vedno bližje kakor tuljenje izstradanih volkov. Vmes strelji in klicanje na pomoč ali pa smrtno ječanje umirajočih. Zdaj se drvi divja tolpa mimo hiše, potem pa postane zopet vse mirno in tiho.

Ko zunaj vse potihne, reče Ali: »Pustite me iz hiše. Jaz moram videti, kaj se je zgodilo.«

»Jaz grem s teboj,« se oglasi odločno Maron.

»Ne, ne, ostani tukaj,« ga prosi Ali. »Varuj mater in sestro! Ako zvem, da vam doma preti nevarnost, tedaj zopet pridem, da vas rešim.«

(Dalje prih.)

Ako si ogledujemo Pavlovo cerkev od velikih vrat, napravi na nas mogočen vtisek. Pri vratih stojita dva velikanska stebra iz najfinejšega vzhodnega alabastra. Tudi to je dar egiptovskega podkralja. Ako prižgemo žveplenko in jo držimo za stebrom, vidimo, da je skoraj prozoren.

Cerkev nam se zdi kakor velikanska, sijajna dvorana. Po dolžini meri 120 metrov, široka je 60 m. in visoka 23 m. Strop v Pavlovi cerkvi ni obokan, kakor je pri nas navada, marveč pred požarom je bil odprt, tako da se je videla streha. Kajpada tramovi so bili lepo ozaljšani. Sedaj je pa strop vodoraven iz trdega lesa, umetno izrezljan in ves pozlačen. Strop sloni na 80 velikanskih stebrih iz sivkastega simplonskega granita. To je dar našega presvetlega cesarja.

Cerkev je razdeljena v pet ladij in vse so ločene s stebrovjem in tako se človeku zdi, kakor bi stal v hrastovi šumi. Tlak je iz finega gladkega kamena, tako svetel, da se lahko vidiš v njem. Kdor ima na čevljih gladke podplate, mora previdno stopati, da se mu ne spodrsne. Ako gledamo po tlaku, zdi se, kakor bi voda stala; stebrovje se lesketa v tlaku, kakor drevje, ki pri vodi stoji. — Ne morem si kaj, da bi tukaj ne omenil, kar mi je enkrat rekel neki luteranski pastor. Videl je ljudi v Pavlovi cerkvi, da so bližvali po tleh in se je spodtikal nad tem, češ, kako more veren človek v takem svetišču bližvati po tleh. Bil je pastor na cesarskem dvoru v Berlinu in seveda kaj takega ni bil vajen. Mislil sem si pa vendar pri tem, kako spoštovanje ima ta mož do hiše božje.

Dalje mi je pravil, da mu je nekdo v cerkvi sv. Petra ukradel majhen stolič. V velikih rimskih cerkvah namreč ni klopj, zatorej si imenitni ptujci nosijo s seboj majhne stolce, ki se dajo zložiti. Rekel je zopet: kako je pri vas katoličanih mogoče, da kdo v cerkvi kaj ukrade? Kako spoštovanje imate do hiše božje? — Zbolelo me je to, ker je mož deloma imel prav. Le žal, da se še včasih hujše reči godijo po cerkvah!

Oglejmo še si nekoliko natančneje zgornji del cerkve. Po steni, ki posreduje med stebri in stropom, vidimo razvrščene neštevilne slike iz barvanih kamenčkov t. j. mozajike. To so podobe vseh papežev začeni od sv. Petra pa do sedanjega sv. očeta Leona XIII. 263 jih je! Tako dolge vrste prednikov pač ne more naštetati nobena, še tako stara vladarska hiša. Tukaj nam je živo predstavljen nepretregani niz namestnikov Kristusovih. Kako lepo se tukaj vresničujejo besede Kristusove: «Ti si Peter t. j. skala, in na tej skali bom sezidal svojo cerkev in vrata peklena ne bodo premagala;» in pa besede efeškega cerkvenega zbora: «Peter do današnjega časa in vedno v svojih naslednikih živi in sodi.»

Koliko častitljivih glav vidimo v tej dolgi vrsti! Takoj od začetka se vrsté sami taki, ki so svojo kri prelili za Kristusa. Neštevilno veliko jih je, ki so sicer neizmerno mnogo pretrpeli, braneč pravice sv. cerkve in bojujoč se za kraljestvo Kristusovo proti duhu tega sveta. Res je med njimi tudi nekaj nevrednih, ki imajo žalosten spomin v zgodovini svete cerkve, a kaj si hočemo! Tudi med apostoli je bil en Judež.

A ravno to nam kaže, da katoliška cerkev ne more biti samo človeško delo, marveč božje, ker čeravno so včasih ladijo sv. Petra vodili nevredni možje, vendar je valovi niso mogli razbiti.

(Konec pride.)

Gospodarske stvari.

Vsem hmeljarjem!

V Žalcu, dne 1. julija 1898.

Ker v gospodarskem življenju povpraševanje po kakšnem blagu navadno tudi do-

ločuje njegovo ceno, zaradi tega je za prodajalca imenitne važnosti, da vsaj približno vé, koliko se bode kakšne reči pridelalo in kolikšna je potreba ali povpraševanje po isti, — ker le v tem slučaju more za sé izkoristiti ravno obstoječo kupčijsko situacijo.

V posebno korist pa more za hmeljarje biti, ako vsako leto o pravem času izvedó, kolika množina hmelja se bode približno pridelala; ker med tem, ko drugo blago, na pr. sladkor in kava več let obdržita svojo vrednost in se po obstoječih cenah lahko prodata, obdrži hmelj le za določen in primeroma kratek čas svojo vrednost; ker vsled različnih sprememb, katerim je podvržen, ni sposoben za špekulacijo.

V koliko škodo so napačne cenitve za hmeljarje, pokazalo se je zopet v minolem letu; da se temu zanaprej temeljito opomore, morajo hmeljarji priti do prepričanja, da le vzajemno in vsestransko delovanje vodi do zaželjenega cilja. Po statističnih izkazih se na tanko vé, koliko hmelja se porabi, ko bodo pa hmeljarji tudi vedeli, koliko hmelja se približno pridelala, tako bodo tudi vedeli, svoj hmelj ali po višji ali nižji ceni prodajati.

Za cenitev letošnjega hmelja je ugodno posebno to, da je ves stari hmelj prodan. Stari hmelj bi sploh ne uplival tako močno na ceno, ako bi se vsaj približno vedelo, koliko novega hmelja se bode pridelalo.

Da pa se more to določiti, treba je, da hmeljarsko društvo precej natančno izvé število hmeljskih sadežev na Spodnjem Štajarskem; po tem številu se da potem vsaj približno določiti množina letošnjega pridelka.

V izvršitev te naloge je neobhodno potrebna pomoč občinskih zastopov. Odbor hmeljarskega društva je razposlal torej na vse občine, v katerih se hmelj prideluje, in tudi nekaterim hmeljarjem, pôle, v katere naj se vpišejo imena hmeljarjev in število hmeljskih sadežev.

Vsled tega podpisani odbor uljudno prosi, da se ta poziv razglasi in da se p. n. hmeljarjem naroča, da naj v lastno korist hitro in vestno ustrezajo prošnji hmeljarskega društva. Kdor sam ne utegne iti v občinsko pisarno, naj zapiše svoje ime in število hmeljsadežev na košček papirja in pošlje listek po kakem šolskem otroku občinskemu predstojniku ali tajniku.

Izpolnjene pôle se potem vrnejo hmelj. društvu, katero bode potem pravočasno objavilo vse potrebno.

Enake cenitve vršile se bodo tudi v vseh deželah našega in tudi nemškega cesarstva. Odbor južnoštajarskega hmeljarskega društva.

Občinskim predstojnikom!

Živinski sejmi občinam niso delali velikega veselja, posebno kjer so bili sejmi slabo obiskani. Občina je morala naročiti okrajnega živinozdravnika, da pregleda prignano živino, in morala ga je seveda za ta trud tudi primerno nagraditi. Prigodilo se je mnogokrat, da je občina imela le izgubo z živinskimi sejmi. Občine so se zaradi tega plačila velikokrat pritoževale ter prosile, da se plačilno breme zvrne na druga ramena. Toda zaman je bilo njih moledovanje. Na Tirolskem pa se občina Nanders ni dala tako hitro ugnati v kozji rog. Živinozdravnika ni hotela plačati, češ saj ga ne potrebuje. Dobila je poziv od politične oblasti, naj plača. Sedaj je nastopila pot rekurza in pri najvišjem upravnem sodišču je res zmagala. Upravno sodišče je dne 24. novembra leta 1897. izreklo, da plačevanje živinozdravnika za pregledovanje povodom občinskih sejmov v postavi ni utemeljeno, da torej občinam ni treba plačevati živinozdravnika.

Kdo pa bo odslej plačeval živinozdravnika za pregledovanje? Nikdo, ker živinozdravnika pri sejmih ni treba. Njegov posel bo opravljal občinski svet sam. Ako pa hočejo politične oblasti, da se sejmovi pregledujejo, naj živinozdravnike država plačuje.

Gotovo bodo občine s tem zadovoljne. Ako pa bi jim politične oblasti še vedno pošiljale živinozdravnike na občinske stroške, naj občine odklonijo plačevanje ter se v odklonitvi naj opirajo na zgoraj omenjeni odlok upravnega sodišča.

Sejmi. Dne 9. julija v Poličanah in v Brezicah. Dne 10. v Oplotnici. Dne 12. v Rogatecu, Šoštanj, na Planini. Dne 13. v Ločah, Imenem. Dne 14. v Turniščah. Dne 15. v Arnovžu, Dobovi, Stolah.

Umetnost.

Iz Slovenskih goric.

(Cerkvena glasba v naši vladikovini.) Kako žalostne so razmere v cerkvenem petju po naših cerkvah, čuti pač že marsikdo. Po vseh sosednih vladikovinah imajo boljše cerkveno petje, kakor pri nas na Spodnjem Štajarju. No, pa saj ni čuda, da je tako, kajti večina orglarjev niti — žalibog! — pojma nima o pravem cerkvenem petju! Kako naj tedaj taki vodi druge, kako naj zboljša sedanje prežalostne razmere? Znan mi je orglar, ki niti vseh «tastov» na orgljah ne pozna, žalostno, a — resnično!

Trditi bi znal kdo: Ljudstvu so dopadljive med ljudstvom nastale melodije in nima vsled tega čuta do umetnega cerkvenega petja. Ljudstvo se predrugačiti ne da!

Odgovorim takemu kratko takole: In mnenje ljudstva se tudi ne bo predrugačilo tako dolgo, dokler se ne bodo sosebno orglarji zanimali za izobrazbo petja slov. ljudstva ter ga poučevali o razločku med cerkvenim in narodnim petjem! Proč s takimi zastarelimi trditvami! Slovensko ljudstvo sedanje dobe ni več na tako nizki stopinji kulture, da se ne bi v nemalo za vse, kar je boljše kot do sedaj. Poskusiti se mora! Začetek je težek, a vspeh plodonosen! Lastna izkušnja me uči, da orglar lahko mnogo doseže, če ima temeljito izobrazbo v stroki.

Jeli to pametno, če orglar vsprejme od fantalina «nastindirano vižo» ter isto poje pri božji službi? Jeli to cerkveno petje? Kako naj bo cerkveno petje?

Slavni kapelnik Mitterer piše o cerkvenem petju tako-le: «Ozir tonala, namreč melodije in harmonije cerkvenega petja, razumeva se samo ob sebi in je večkrat ostro in določeno izrečena volja cerkvena, da naj nikakor nima nič nesvetega, vsakdanjega ali posvetnega, ampak da bodi cerkveno petje vselej mirno, resno, vspodbujajoče k zbranosti in pobožnosti, skratka tako, da se strinja s svetostjo dejanja, ki ga spremlja.» Jeli tako pri nas? Žalibog ne! Posvetne, popolnoma posvetne narodne melodije rabijo se k nabožnim pesmim in pojejo pri službi božji!

Ali res ni mogoče k napredku cerkvenega petja pripomoči? Po mojem mnenju bi v dosego dobrega uspeha prepotrebno bilo:

1. Naj orglar, če vsled nezmožnosti ne more vspodbujati k napredovanju, vsaj odločno zabrani narodne napeve pri službi božji. Naj z vso oostrostjo in eneržijo upliva na to, da se v cerkvi vedno le v cerkvenem duhu poje.

2. Naj bi se ustanovila prepotrebna «Cecilijanska orgljarska šola» s sedežem v Mariboru, kakor je v Ljubljani, v Celovcu, Gorici in drugod. Ljubljanska orgljarska šola, katero je nekaj Štajarcev obiskovalo, ne vsprejema več Štajarcev. Bode li vsled tega moralo v naši lavantinski vladikovini hirati cerkveno petje? Želeti bi bilo, da bi se naši gg. deželni poslanci blagovolili zanimati za tako prepotrebno in prevažno ustanovo.

Naj bi se uresničile kmalu naše goreče želje, da cerkveni glasbi zasiže boljša bodočnost!

Janko Č., cecilijanec.

Dopisi.

Iz Ormoža. (Boj za okrajno bolniško blagajnico.) Takih bojev že dolgo ni videl ormoški okraj, kakor sedaj, ko se vršijo volitve odposlancev za občni zbor okrajne bolniške blagajne. Nemčurska stranka je napela vse moči, da bi dobila ta zavod v roke. Agitatorji so letali od volilca do volilca, kupovali glasov, širili laži o dose-danjem vzornem načelstvu, da, pretili so nekaterim z gmotno škodo, ako ne bodo dali nemčurskim kandidatom svojih glasov. Posebno sta se odlikovala dva gospoda, katera sta se grozila, da bode občinska hranilnica izterjevala posojila od slovenskih volilcev. Na to dejstvo opozarjamo politično oblast, katera naj napram temu gospodomu potrebno ukrene. — V pohvalo zavednim volilcem moramo reči, da se niso dali pregovoriti z neumnimi kvantami teh poštenjakov, ampak so kot jeden mož, posebno v Središču, volili samo narodno zanesljivo odposlanca. Istotako so se vrlo držali volilci na Humu, kjer je samo jeden omahljivec prodr. V Ivajnkovcih so bili narodni kandidati jednoglasno, v Sodičih pa razven velikonedeljskega pragermana Škvorča narodni odposlanci s pretežno večino, nekateri jednoglasno, izvoljeni. Navdušenje je bilo povsod veliko in odkritosrčno. Vsak je storil svojo narodno dolžnost, dasi se je naša agitacija omejila na zadnje trenotke pred volitvijo.

V Ormožu samem je neutrudljivi Petek zbobnal vse nemčurje in delavce tukajšnje bolnišnice skupaj ter kakor vojskovodja prikorakal na volišče. Res se mu je posrečilo pridobiti svojim kandidatom večino, kar pa je za konečni izid brezpomembno.

Pri tej priliki moramo omeniti, da nas izid volitev ni sicer presenetil, vendar pa vzradostil! Dokazano je, da so naši obrtniki kakor delavci poštenjaki, zavedni Slovenci, kateri ne prodajo svojega prepričanja za Judeževe groše privandranega Čiča in njegovih pomagačev. Dokler imamo take može, ne bo gospodaril v bolniški blagajni Dr. Delpin, Petek in drugi.

Po izidu volitev odposlancev zagotovljena nam je večina pri občnem zboru, kateri se vrši dne 10. t. m. Istim omahljivcem, katere je volila nemčurska stranka v Ormožu, — ker popolnoma zrelih nemčurjev ni zadostno število, morali so poseči po omahljivcih, pri čemur se jim je pa zgodila nesreča, da so zadeli tudi na značajne narodnjake, ki bodo glasovali s Slovenci, — istim omahljivcem kličevo: Ne pozabite, da ste Slovenci!

S Kumna na Pohorju. (Kaj je z našim rekurzom?) L. 1892. je krajni šolski svet Sv. Lovrenca v Puščavi šolski oblasti predložil prošnjo, naj bi se v naši skupni štirirazrednici v prvem in drugem razredu učilo nemški in slovenski, (slovenski seveda le toliko, kolikor je z ozirom na slovenske otroke neobhodno potrebno), v tretjem in četrtem razredu pa bi pouk naj bil čisto nemški, slovenščina se le učila po tri ure na teden kot predmet.

Nato je okrajni šolski svet mariborski koncem vzpomladi leta 1893. sklenil, da se ustreže, ne oziraje se na druge občine, Lovrenčanom glede na učni jezik, da pa o slovenščini, ki naj bi se v 3. in 4. razredu učila po tri ure na teden, ima odločiti pravico le deželni šolski svet; zoper ta odlok imajo občine, ki šolo vzdržujejo, pravico rekurirati. Kar je okrajni šolski svet odredil, se je v šoli jelo seveda takoj praktimirati; slovenščine slišijo naši gorski otroci odslej že v prvem razredu malo, v drugem še manje, v tretjem in četrtem pa čisto nič.

Naša občina je zoper ta ukrep na podlagi jednoglasnega sklepa o pravem času, 15. julija 1893. vložila rekurz, v katerem zahteva, da se učni jezik naj ravna po jeziku, ki ga govori večina otrok. Tako se nam je zdelo pametno in za našo deco koristno. Ali od tega leta, to je od l. 1893. pa do današnjega dne na naš rekurz še nimamo odgovora,

in kar se tiče slovenščine kot učnega predmeta, čitamo ravnokar, to je čez 5 let, po časnikih, da je deželni šolski svet sedaj odredil materinščini naših otrok po tri ure na teden, in to, kakor slišimo, še le vsled pritiska.

Mi vprašamo! Kaj je z našim rekurzom? Ga je li krajni šolski svet potajil, ali v okrajnem šolskem svetu Achitsch »založil,« ali pa se deželnemu šolskemu svetu tako dopada, da se od njega ločiti ne more? Dragi Kumenčani, tukaj bode treba, da občina pritisne, in pritiskati bode še treba mnogo, to uže vemo naprej, ker se gre za šolo slovenskih otrok. Ali naj se nam ne vnoža, boriti se za pošteno stvar in za blaginjo naše dece! — Tako postopajo v Avstriji oblasti, ki imajo zakone varovati; ali ni skrajno žalostno, da se mora kmetski človek z oblastjo piliti, da ta zakon pravično izvrši? Lahko gre v državi vse navskriž, če oblasti ljudstvu tako slab vzgled dajejo! Seveda, ker bi vsled našega rekurza šola ne mogla ponemčevati naših otrok, radi tega se zakonom sme biti v obraz. In take oblasti moramo mi plačevati s krvavimi krajcarji!

Iz Peka. (Naša šola.) Do velike noči smo imeli slavnoznano dvorazredno ponemčevalnico, ki je za svojega obstanka zbegala mnogo ljudi in popačila mnogo otrok. O veliki noči bi imela nehati; zakaj, to utegnejo bralci še pomniti. Reiser, ki je dajal hišo, se je namreč bil šole naveličal, nemški šulverajn pa, ki je plačeval učitelja, nima več denarja! Ali nemška šola mora biti, in prusaki so šolo hoteli občini obesiti na vrat. Seveda so jim vse oblasti pomagale, kar se je dalo, ali pri zadnji instanci, do katere smo bili rekurirali, so vendar še spoznali, da v Avstriji nikomur ni treba daru sprejeti, če ga ne mara, in le tako smo se šole obranili. Vsled tega sta pred veliko nočjo Reiser in nemški šulverajn deželnemu šolskemu svetu naznanila, da z velikim tednom šola v Pekrah neha. O tem izjavo je deželni šolski svet, kakor je uže treba, obvestil tudi okrajni šolski svet mariborski, in človek bi mislil, sedaj je stvar v redu in naše ponemčevalnice vendar enkrat konec. Učitelja, ali prav za prav germanizatorja sta se odselila, in bilo je tiho in mirno. Ali glejte! Neki veter je Wessiagga prinesel zopet nazaj in prvi dan po veliki noči je šola bila zopet odprta, in iskalo se je učencev, toda le za jednorazrednico, kakor se je pravilo. Sedaj imamo zares jednorazrednico, in sicer od prvega dne po veliki noči sem. Kako je to le zakonito mogoče? Dvorazrednica se je odpovedala; nato se ne more dvorazrednica skrčiti v jednorazrednico, ker one več ni, ampak ustanoviti je treba novo šolo. To pa ne gre tako hitro, vsaj doslej še nismo doživeli, da bi se bila nova šola ustanovila v enem tednu. Tistim, ki izrečejo, da bodo šolo ohranjevali, je na pr. vendar treba predložiti učne načrte, ki se imajo poprej natanko pregledati, predno se šola dovoli, in tak akt gre od jedne oblasti do druge in leži tu in leži tam. Po katerem učnem načrtu je gsp. Wessiagg doslej nemčeval? Toda kaj se bomo vprašali; saj vemo, da je pri nas vse mogoče, če se gre za nemčevanje. Visok uradnik je nedavno rekel: »V Avstriji so zakoni le za Slovane in uboge ljudi,« in imel je prav. Mi le pristavljamo, da je tako postopanje v državi, kakor uči zgodovina in pravi zdrava pamet, znamenje njenega gotovega razpada.

Pri tej priliki pa se obračamo še enkrat do starišev pekarskih posilinemskih otrok z mirno, dobrohotno in odkritosrčno besedo. Vi torej pošiljate svoje slovenske otroke v nemško jednorazrednico; ali veste, kaj delate? Kdor ne daja otroku svojemu telesne hrane, je rabelj, in otrok se mu odvzame ter izroči drugim v izrejo. Kaj pa je tisti, ki zabranjuje nedolžnemu, brezpomocnemu otroku dušno hrano, ki je človeku ravno tako potrebna, kakor telesna, in za katero imajo stariši po božjih zakonih ravno tako skrbeti, kakor za ono? Vaš odgovor bo kedaj težak, doživeti

pa še utegnate, da vas bodo otroci vaši proklinjali, ker bodo sirote zaradi vas. Takšna bo njih molitev za pokoj vaše duše! Stariši, če ste zbegani, dajte si malo miru ter premislite, kaj je prav, kaj ni prav. Svet je dandanes poln peklenških duhov, in dobro si pogledajte tistega, ki vam svetuje, predno ga ubogate. Srečnih vas ne stori krajcar, tudi ne zlat, ampak jedino le dobra vest, srečna zadovoljnost in hvaležnost srečnih otrok. Tako je bilo, odkar je svet, in drugače tudi v prihodnje ne bo, najsi prusaki še tako širokoustijo; ti vas ne bodo osrečili. Ali nimate v bližini trirazredne dvojezične dobre šole lembske, ki se celo lahko razširi v štirirazredno, če je treba, in za katero itak plačujete?

Od Sv. Jurija ob Ščavnici. (Zidanje nove farne cerkve.) Svota za zidanje nove farne cerkve je v 6. upravnem letu precej narastla, in sicer za 2484 gld. 75 kr., tako da znaša vsa svota: 12.466 gld. 83 kr. — V preteklem upravnem letu so bili večji zneski tile: Volilo po pok. č. g. župniku Fr. Klobasu 1332 gld. 47 kr., dar vlč. g. Jakoba Košara, župnika v pokoju 500 gld.; dar preč. g. Martina Stranjšaka, nadžupnika, dekana in čast. kanonika v Hočah 50 gld.; in šesta letnina vlč. gsp. Jožefa Sinkota, župnika pri Sv. Bolfanku, kot šentjurijevskih rojakov; — naj bo tem blagim dobrotnikom izrečena tukaj očitna zahvala.

Tudi farmani se nove cerkve v oporokah spominjajo; tako smo v preteklem letu dobili štiri legate po 10, 11, 5 in 36 gld. — Domači udje in dobrotniki pa so letos le malo darovali; uzrok je ta, ker se je določil način, po katerem upamo hitreje priti do cilja, namreč, da vsak posestnik v teku treh let odrajta trikratno direktno ali cesarsko dačo. Odborniki so hodili obljub pobirat; žal da so le redki popolen znesek podpisali, velika večina je zaostala za določeno svoto, nekateri pa celo ničesar niso podpisali, rekši: Kadar se bo začelo zidati, bodo že nekaj darovali; taki ne pomislijo, da če bi vsi tako rekali, ne bi nikdar začeli, zakaj na same take obljube nam prečast. knezoškofijstvo in visoka c. kr. namestnija ne bi nikdar dala dovoljenja za zidanje. — Novo cerkev bi že vsi radi videli, toraj donašajte zdaj darove! Čim prej jih bo zadosti, da dobimo dovoljenje, tem prej začnemo z zidanjem.

Razne stvari.

Domače.

(Mil. knez in škof) bodo birmovali prihodnje dni v ljutomerski dekaniji in sicer dne 10. julija pri Št. Petru v Gornji Radgoni, dne 11. pri Kapeli, dne 12. v Veržeju, dne 13. v Ljutomeru, dne 14. pri Sv. Križu, dne 16. pri Mali nedelji, dne 17. v Št. Juriju ob Ščavnici.

(Shode volilcev) skliče letos v šmarijskem, sv. lenartskem, ormoškem in ptujskem okraju, in sicer prvega v Šmarjah v nedeljo 17. julija popoldan ob 3. uri pri g. Jagodiču, državni poslanec g. dr. L. Gregorec.

(Okrajni zastopceljski) je dne 4. julija sklenil odposlati peticijo na naučno ministerstvo, naj se osnuje slovensko vseučilišče v Ljubljani, na pravosodno ministerstvo, naj zaukaže nadsodišču v Gradcu v slovenskih pravnih slovenski obravnavati, zatem pa v Ljubljani za Kranjsko, Koroško in Spodnji Štajar osnovati novo nadsodišče, na trgovinsko ministerstvo, naj oskrbi za novo poštno poslopje v Celju slovensko-nemški napis, dvojezične pečate in naj tu nastavlja slovenščine zmožne uradnike, kateri ne bodo kazali sovraštva Slovincem, na železniško ministerstvo, naj zaukaže na južni železnici itd. slovenska imena postaj in da bodo sprevedniki njih imena tudi slovenski izklicevali. Prošnje so sestavili Hribar, notar Baš in dr. Hrašovec. Vsebina se objavi doslovno v naših listih.

(Imenovanje.) Dež. sod. svetovalec pri mariborskem okrožnem sodišču, Fran Trenz, je imenovan za državnega pravdnika v Ljubljani. — Poštnim oficijalom so imenovani v Mariboru: Ivan Heber, Ivan Amreich, Ferd. Folterer; v Celju pa Jožef Hackl in Jožef Sivka.

(Iz Šmarija) nam pišejo: Na čast slovanskim apostolom, Sv. Cirilu in Metodu, je gorelo med groznim pokanjem možnarjev prav mnogo — gotovo nad 100 — kresov v rogaškem in šmarskem okraju. Posebno sta se odlikovala kresa oni na Donaški gori pri Rogatcu ter drugi na Boču, — nad Irjem križevske nadžupnije. Na pokanje možnarjev je drvilo staro in mlado na ona mesta, kjer so se imeli kresi sežigati. Vživali smo tudi radost in veselje nad prelepo, daleč na okrog razsvetljeno naravo. Le slatinskim posilnemcem neki nikakor ni ugajala ta slavnost.

(V celi slovengrški okolici) niso na predvečer sv. Cirila in Metoda nikjer goreli kresovi, razun po šmarških bregovih. Čast ondodnim prebivalcem!

(V Čadramu) je v Zlogoni 1. julija kmetu Jan. Brdniku zgorel živinski hlev in tudi 2 vola, ko so domači bili na nekoliko oddaljenem travniku. To je četrti požar, ki se je povzročil po otrocih v naši bližini. Pazite tedaj na otroke! — Na predvečer sv. Cirila in Metoda se je v dravinski dolini videlo več kresov in se je tudi na mnogih krajih z možnarji streljalo in na god se je slovesno obhajala sv. maša. Naj bi nam sv. brata in slovanska apostola sprosila stovitnost v pravi veri!

(Cela vas pogorela.) V soboto, dne 2. julija je zgorela cela vas Gradišče pod Ložnim, v okraju rogaškem. Vseh devet posestnikov je bilo precej dobro zavarovanih; posebne škode torej nobeden nima.

(Nesreča pri streljanju.) Zvečer dne 4. julija je pri Grilih pod gorami blizu Slatine s smodnikom nabijal 23letni hlapec, Janez Škrabel, možnar, ki se pa sproži in možnar raznese, nesrečnega hlapca pa vrže par metrov visoko v zrak, mu zlomi jedno nogo, na roki mu odtrga tri prste ter ga sploh hudo rani. Težko, če bo revež kdaj okreval. Nesrečna neprevidnost!

(Rojaki kozjanski) v nedeljo v Št. Peter! Zakaj? Na shod kat. pol. društva. Bo kaj posebnega? Seveda! Poslanec naš vitez Berks pride poročat o državnem zboru. Torej kar leze in gre, na svidenje v Št. Petru!

(Iz Kozjega) se nam piše: Kdo je Nemeč? Čuj, Nemeč je tisti, ki je zahajal par tednov v slovensko šolo, kjer se je tudi nemški brati in pisati učil. Tako modruje g. Ferluga iz Kozjega. On pravi: Učil sem se v šoli nemški pisati in brati, (a sirota zna komaj svoje ime zapisati), torej sem Nemeč in ostanem Nemeč! Glejte ga Ferlugo!

(Konjiški občinski zastop) je storil veliko delo. V potu svojega obraza je sestavil po predloženih mu uzorcih izjavo sočutja in soglasja z razpuščenim graškim mestnim zborom. Zdaj bodo vendar le enkrat graški mestni očetje potolaženi!

(Ogenj.) Dne 13. junija je uničil ogenj v Serovi pri Šmarju poslopje posestnika Iv. Vrešaka. Njegov 3letni sin je zakuril v listnjaku.

(Zrellostne izpite) na mariborski gimnaziji je delalo 19 Slovencev in 4 Nemci. Z odliko so naredili izpite: Kranjc Andrej, Mathiašič Bogomir, Preindl Ferdo, Vraber Velimir. Poskušnjo še bodo delali 3 Slovenci in 2 Nemca. Popolnoma zavozila sta pri skušnji 1 Nemeč in 1 Slovenec.

(Razpisane službe.) Na sadjerejski in vinorejski šoli v Mariboru se odda služba sadjarskega vrtnarja s plačo 500 fl., s prostim stanovanjem, prosto kurjstvo in razsvetljavo. Prošnje se morajo vložiti do 15. avgusta do ravnateljstva omenjene šole. — V Ribnici je razpisana stalna podučiteljska služba II. plačilnega razreda s prostim stanovanjem in z nagrado 210 for. za oskrbovanje sole pri Št. Bolfanku. — V Vuhredu je raz-

pisana podučiteljska služba III. plačilnega razreda s prostim stanovanjem. Enaka služba z istimi pogoji je razpisana za Ponikvo na južni žel. — Podučiteljska služba III. plačilnega razreda je razpisana v Jurklostru in učiteljska služba III. plačilnega razreda v Marenbergu. Znanje obeh deželnih jezikov je za Marenberg izrečno zahtevano.

(Iz Št. Jurija ob Ščavnici) nam pišejo: Vspomin 50letne vlade presvitl. vladarja je zasadila mladina v občini Selišče blizu Št. Jurija ob Ščavnici mlado lipo s primernim napisom. V noči dne 18. junija t. l. pa je kruta roka drevo polomila ter napis odstranila. Žal, da tudi naša gruda hrani nesramne poturice Wolfove baže.

(Tirolci v Mariboru.) Zadnji petek so se skozi Maribor peljali tirolski strelci s svojo godbo, ko so se vračali od jubilejnih slovesnosti na Dunaju. Na kolodvoru so izstopili in zaigrali, da jih je bilo veselje poslušati. Prav prikupni so bili v svoji narodni noši s svojimi velikimi Andrej-Hoferjevimi klobuki. V Celovcu so jih Wolfovci pozdravljali s heil-om, a vrli katoliški Tirolci so jim odvrnili: »Mi se pozdravljamo z Grüss Gott! pa ne heil!«

(Iz Ljubnega) nam poročajo: Tukajšna hranilnica in posojilnica je podarila za uboge šolarje na Ljubnem 20 kron, za kar ji izreka načelnštvo krajnega šolskega sveta uljudno zahvalo. F. Lichtenegger, načelnik. — V nedeljo nastal je požar v Radmirju, požarna bramba ljubenska je zabranila večjo nesrečo. Pogorela je ena hiša.

(Iz Rečice.) Prejšnji ponedeljek so sedeli M. kosci na Prihovi ravno pri južini pod hrastom, ko se je približevala huda ura. Kar se jeden spomni, da ni varno pod drevesom vedriti; kosci vstanejo in komaj storé par korakov, trešči v hrast ter ga razkolje.

(Iz gornje Savinjske doline.) Lunin mrak se je v nedeljo šele okoli desete ure razločil, ker so preje oblaki šipo lune zakrivali. — V predvečer sv. Cirila in Metoda plapolalo je samo v gornji Savinjski dolini čez 30 kresov. — V gor. Savinjski dolini je neprestano deževje in povodenj ogromno škodila.

(V Libiji pod Mozirjem) so otvorili na Petrovo nov Hockejev salon; bo li to nemško-nacionalna beznica ali ne, bomo videli in tudi poročali.

(Otvoritev in blagoslovljenje) »Gornjegrajske koč« na Menini planini se vrši v četrtek dne 21. julija t. l. ob 10. uri dopoldne. Odhod iz Gornjegagrada ob 5. uri zjutraj, oziroma ob 3. uri popoldne. Zadnjič se nam je vrnila v tem oziru neljuba pomota, da bo otvoritev šele 25. julija.

(V Laškem trgu) je neki res, kakor smo poročali, na dan birme vihrala slovenska trobojnica. A veseli nas, da se vest o grofu Attems in orožnikih ne vresničuje.

(V Poljčanah) se je dne 3. julija veselica v čast sv. Cirilu in Metodu prav izborna obnesla. Udeležili so se veselice i Bistričani, Studenčani, Laporčani, Čreslani; največ pa je bilo domačih gostov.

(Za jubilejno premiranje) konjev pri Št. Juriju ob Ščavnici nam je poslal v ta namen sestavljen odbor imenik mnogobrojnih darovalcev, med katerimi se je nabralo že 124 gld. 40 kr. Odbor se za darove iskreno zahvaljuje in se še za nadaljno podporo priporoča.

(V infanterijsko kadetno šolo) v Strasu se bo vsprejelo za prihodnje leto 30—50 gojencev. Poveljništvo ondodne šole radovoljno daje natančnejša navodila za vsprejem v zavod.

(V Št. Ilji!) V nedeljo je slovenska jubilejna slavnost v Št. Ilju. Velik pomen Št. Ilja na naši meji nalaga domačinom in vsem sosedom sveto dolžnost, da se udeležijo te slavnosti. Tudi rodoljubom iz oddaljenih krajev kličemo: Pridite k nam na mejo!

(Iz dravske doline) smo dobili poročilo: Vedno deževje je povzročilo mnogo

plazov. Celi kosi rodovitnih njiv so se popeljali navzdol. Pota je zasulo ali odneslo. Tako ob dravskih bregovih. — Glasoviti Feichtinger iz Gradca se je klatil po krémah dravske doline in razširjal svoj »Grazer Wahrheit.« Pregovor pravi, kjer se osel valja, pač dlako pusti.

(Kresovi okoli Slatine) so na večer pred godom sv. slovanskih apostolov, Cirila in Metoda, kaj mogočno plamteli. Kdor je bil na Janini, prijaznem hribčku pri Slatini, je naštel okoli 20 kresov. Najlepsi je bil na Donaški gori, katerega so zaneli rogaški Slovenci. Da, slovenski biva tukaj rod, slovenski naj ostane, to sprosita Ciril, Metod!

(Kresovi.) Vse polno kresov se je zgalo v čast sv. Cirila in Metoda po Teharjih, po savinjski dolini, po vojniški okolici in bližnjih in daljnjih hribih in gorah.

(Iz šaleške doline) nam pišejo: V ponedeljek zvečer so pri nas zakurili prav lepo število kresov v čast sv. Cirilu in Metodu, in gromenje možnarjev je odmevalo po celi dolini. V torek zjutraj, še pred svitom, pa je Bog kuril kresove. Prišla je huda nevihta; bliskalo je in hudo treskalo ter dvakrat treščilo, enkrat v hišo pri Šalovenu v Stari vesi, kjer so ogenj kmalu zadušili, v drugič pa pri Glinšeku v Škalah, kjer je gospodarsko poslopje do tal pogorelo. Da je ostala hiša in druga poslopja, zahvaliti se je nagli pomoči. Vrlo se je obnašala požarna bramba iz Velenja, pa tudi brizgalnica iz Družmirja je storila svojo dolžnost.

(V Marijino Celje) bo odšel romarski vlak dne 10. avgusta. V domovino nazaj bo vozil dne 12. avgusta. Ker nam danes primanjkuje prostora, priobčimo natančnejši načrt romanja prihodnjič.

(Frankfurtarico) že devajo naši Nemci mlečnozobim otrokom na prsi. V Tegetthofovi ulici je nedavno srečal naš prijatelj dve gospé z 10letnim dečkom, ki je prav ponosno nosil na prsih frankfurtarski izdajalski trak.

(Iz Št. Pavla pri Preboldu) nam pišejo: Zadnja povodenj je tudi pri nas veliko škode povzročila. Tukajšni potok Bolska je silno narastel in preplaval vse njive in travnike, kateri mejijo na potok. Posebno velika škoda je zadela kmete iz Kaplevasi poleg Št. Pavla, kateri so imeli ravnokar pokošene velike travnike. Velika voda je odnesla vso že suho mrvo. Radi te velike škode je pozval naš Št. Pavlski vrli župan, g. Randl, vse po škodi zadete kmete iz Kaplevasi v občinski urad, da izjavijo narejeno škodo. Na tej podlagi je potem ukrenil vse potrebno, da se poškodovanim olajša davek. Županu bodi tem potem izrečena srčna zahvala za trud!

(Iz Šoštanja) se nam piše: Prav zanimiv prizor smo doživeli Slovenci preteklo nedeljo na tukajšnjem kolodvoru, kjer so čakali naši pragermani pri popoldanskem vlaku napovedano armado gostov, da se udeležijo slavnosti »Sonnwendfeier«. Pa kako žalostne obraze so jeli delati ti s plavicami in frankfurtarskimi trakovi okinčani »Alldentschländerer«, ker niti jeden gost ni izstopil iz vlaka, da bi rešil svojo obljubo. Pač pa je došel jeden savinjski narodnjak, in ker ga germančki niso poznali, hoteli so ga pozdraviti. Toda morali so izvedeti, da ni njihov in da hoče le obiskati in pozdraviti veliko množico šoštanjskih in okoliških Slovencev, zbranih pred Rajšterjevim hotelom. Osramočeni, otožni in pobitega srca so odšli naši Tevtoni s kolodvora zopet v trg. Ko dospejo mimo krasnega, ponosnega Rajšterjevega hotela, potolažili smo žalostne pogorelece s pozdravom, glasečim se iz več nego 100 grl: »Živijo Slovenija!«

(Iz Črešnic) se nam poroča: Skoro polovico vinogradov imajo pri nas že tujci v rokah, hoste so večidel posekane, in sedaj so prišli še tudi k nam brez vse potrebe nekateri špekulanti, ki kosajo kmetije. V Podgorju in v Brdcah se je že tako zgodilo, v Borovju se pa ravno zdaj tako mesari

lepa Kebličeva kmetija. Naše gorsko gnjezdo bo skoro iz samih koč. — Naše ceste in poti so pravi vzgled za nemarneže. Taki jarki in hribi se puščajo, da je nevarno za ljudi in živino. — Zadnji čas je tudi voda pri nas naredila veliko škode. 8. in 9. junija se je menda oblak utrgal, ker je grozovito lilo; sadja je vihar zelo veliko otepel. Tolaži nas pa to, da je 27. junija toče le malo naletelo, in da so torej še zmirom vinogradi obilno obloženi. Bog nam prizanašaj z ujmami!

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Fr. Kocbek, provizor pri sv. Križu tik Maribora, je imenovan župnikom istotam. — Č. g. Fr. Naprudnik je obhajal dne 7. julija v Gradcu zlato sv. mašo. — Dne 6. julija je obhajal č. g. častni kanonik K. Gajšek, župnik na Dobrni, zlato sv. mašo. Prevziš. knez in škof so mu v ljubeznivem in laskavem pismu častitali ob tej priložnosti.

Društvene.

(Krščansko-socijalno delavsko društvo »Naprej«) se je ustanovilo pred kratkim v Celju. Skrbelo bo zlasti za delavsko organizacijo, za prirejanje shodov po raznih krajih in za agitacijo ob volitvah. Načelnikom je bil voljen vrli dr. Karlovšek. Predzadnje nedeljo je napravilo novo društvo že shod na Teharjih: govorili so prav dobro in navdušljivo o socialnih rečeh gg. dr. Karlovšek, Kržišnik, Hribar in Rebek. Dan se svita!

(Vabilo) k veselici, katero priredi bralno društvo v Hočah v nedeljo dne 10. julija 1898 v gostilni gosp. Jožefa Kselmana. Vspored: 1. Slavnostni govor. 2. Kratek poučni govor o poljedelstvu. 3. Petje z godbo. 4. Igra: »Bob iz Kranja«. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina: Za osebo 20 kr. Za ude 15 kr. Obitelj do 4 oseb 40 kr. Obitelj udov 30 kr. Pri slabem vremenu se preloži na prihodnjo nedeljo, dne 17. julija. K mnogobrojni udeležbi najuljudnejše vabi odbor.

(Kmetijsko bralno društvo v Št. Ilju v Slov. gor.) priredi v nedeljo, dne 10. julija ob pol 4. uri popoldan s prijaznim sodelovanjem slavne mariborske »Slovanske čitalnice« in slavnega »Pevskega in bralnega društva mariborskega« v gostilni g.

Franca Zelzerja velik jubilejni koncert v proslavo petdesetletnice blagotvornega, plodnosnega vladanja presvitlega cesarja Franca Jožefa I. Slavnostni govor prevzame gosp. prof. dr. Anton Medved. Ker ima koncert tako veličasten in patrijotičen namen in ker nas počastijo p. n. izletniki slavne mariborske »Slovanske čitalnice« in slavnega »Pevskega in bralnega društva«, vabi najuljudnejše odbor na mnogobrojno udeležbo.

(Vabilo.) K odborovi seji družbe duhovnikov Lavantinske škofije dne 11. julija 1898, v torek ob 11 uri predpoldnem uljudno vabi preč. gg. odbornike predstojništvo.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) so darovali č. g. Anton Hajšek, častni kanonik v Slov. Bistrici 10 gld., g. Makso Robič, trgovec v Središču in č. gosp. Jakob Tajek, c. in kr. vojni kapelan v Mariboru po 5 gl., č. g. učni prefekt, Anton Korošec, 5 kron, g. Simon Wutt 60 kr., gospa Alojzija Roschker 2 gld. —

(»Kat. polit. društvo za kozjanski okraj«) zboruje v Št. Petru pod Sv. gorami v nedeljo dne 10. julija ob 4. uri popoldne in sicer z naslednjim vspešnim: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo viteza Berksa o državnem zboru. 3. Kaj hočejo socialni demokrati? (Govor). 4. Kaj pa hočemo mi? (Govor). Slovenci! ne zamudite tega shoda, h kateremu vas najuljudnejše vabi odbor.

(Vabilo na veliko tombolo,) katero priredi prostovoljna požarna bramba v Žalcu v nedeljo, dne 10. julija t. l. Tombola se vrši ob lepem vremenu na prostem, in sicer v drevoredu glavnega trga, ob slabem vremenu pa v gostilni g. Hausenbichler-ja. Začetek ob 4. uri popoldne. Vsaka tablica stane 20 kr. Čisti dohodek je namenjen za opravo žalske požarne brambe. Z ozirom na veliko število dragocenih daril in blagi namen, za kojega je prebitek namenjen, vabi k prav obilni udeležbi načelnništvo.

(Sv. Andraž v Slov. gor.) »Bralno društvo« priredi v nedeljo, dne 10. julija, veselico s petjem ter z igro: »Mala pevka«. Med igro in pri prosti zabavi na vrtu gosp. Role bode svirala Kocmutova godba. Ta dan počaste društvo ptujski narodnjaki »Čitalničarji« in corpore. Veselica se vrši le pri

lepem vremenu, sicer se preloži na nedeljo 17. julija. Začetek takoj po popoldanskem cerkvenem opravilu.

(Ciril-Methodova slavnost) v Jarenini se je preložila na 17. julij, da se je morejo udeležiti tudi prijatelji iz Maribora in Šentilja, ki bi sicer prihodnjo nedeljo ne mogli priti.

(Slogino zborovanje in volilni shod pri Sv. Tomažu.) Ormoško politično društvo »Sloga« priredi dne 17. julija t. l. pri Sv. Tomažu v gostilni g. I. Škrleca ob 3. uri popoldne svoj občni zbor, katerega se vdeležita kot poročevalca vlč. g. I. Žičkar, deželni in državni poslanec, in dr. F. Rosina, odvetnik in deželni poslanec. Prvi bode poročal o državnem zboru, drugi pa o deželnem. Ako dopusti čas, se bodo tolmačile tudi šolske zadeve ormoškega okraja. Slogaši! Volilci! Udeležite se tega važnega zborovanja mnogoštevilno.

Iz drugih krajev.

(»Der Süden«.) Organ für die polit. cult. und wirthsch. Interessen der Croaten und Slovenen. Cena vsak mesec 2krat izhajajočemu listu je do konca leta 1 fl. 25 kr. Uredništvo in upravnništvo: Wien, I., Plankengasse 4. Došla nam je že prva številka tega lista, pisanega na nemškem jeziku v obrambo hrvaških in slovenskih interesov. Vsebina mu je mnogovrstna in zanimiva.

(»Naša straža«) tako se bo imenovalo novo društvo za obrambo slovenske meje. Dne 6. julija je bil v ta namen v Ljubljani razgovor odličnih in upljivih mož slovenskih. S Štajarskega so se udeležili razgovora poslanca Robič in Žičkar ter župnik Tomažič.

Loterijne številke.

Trst 2. julija 1898: 27, 25, 18, 16, 34
Linc „ „ „ 76, 71, 46, 29, 87

Fulard-svila 65 kr.

2 do 3 gold. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših obrazcih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. v najbolj novošegnih tkaninah, barvah in obrazcih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorec obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Čevljarski učenec

je takoj sprejet pri Antonu Koren, Mühl-gasse 7, v Mariboru. 1-3

Uljudnej pozornosti 7-25

posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraju, v vsakej fari in po potrebi in želji tudi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec z ozira-vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod 20.298, Gradec, poste restante.

Za vinogradnike zelo koristna je knjižica: 13-17

Peronospora

ali strupena rosa,

ki v lahko umljivem jeziku na drobno razpravlja o navedeni trtni bolezni ter o načinu, kako se je iste mogoče iznebiti. Delce se dobi pri pisatelju Anton Kosi-ju, učitelju in posestniku v Središču na Štajarskem, za majhni znesek 12 kr. (s poštnino vred.)

Vinogradniki, omislite to knjižico svojim viničarjem; korist bo le Vaša!

Lepo posestvo

na bregih, 120 oralov gozda, njiv in travnikov s hišo vred, oral po 45 gld.

Več se zve pri lastniku Iv. Glaser v Selnici. 4-5

ZAHVALA.

Obitelj Majcen-ova izreka tem potom prisrčno in dolžno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ji o smrti preljubega očeta, soproga in starega očeta, gospoda

Jožef Majcen,

nadučitelj v pokoju,

izrazili svoje sožalje ter nepozabnega ranjkega spremili k večnemu počitku. —

Zlasti se najspoštlivejše zahvaljuje p. n. mil. visokočast. gospodu stolnemu župniku, Fil. Jakob Bohinc-u za opravljene sv. obrede, mil. visokočast. gospodu stolnemu dekanu, Lovrencu Herg-u, mil. visokočast. gosp. kanoniku, Ivanu Križaniču, mil. p. n. gospodu monsignoru, kanoniku in ravnatelju v bogoslovju, K. Hribovškemu in vsem v tako obilnem številu pogreba se udeležujočim, visokočastitim gospodom duhovnikom mariborskim, kakor tudi visokočastitim gospodom župnikom v Spielfeldu, v Spodnji Polskavi in pri Sv. Urbanu, velečastitemu gospodu mestnemu vikariju v Ptuj, velečastitemu gospodu vikariju v Konjicah, častitim šolskim sestram v Mariboru, blag. p. n. gospodom profesorjem in učiteljem ter vsem udeležencem pokopa iz mesta in iz dežele za častno spremstvo blagega pokojnika do groba. Bog plati!

V Mariboru, dne 1. julija 1898.

Preselitev.

Dovoljujem si častiti duhovščini in vsemu slavnemu občinstvu naznaniti, da imam

prodajalnico rokavic in bandaž
gospodske ulice št. 24

od 5. julija naprej v šolskih ulicah št. 2 (Proscheva hiša).

Slavno občinstvo prosim, da mi izkazuje tudi zanaprej isto zaupanje in naklonjenost kot dosedaj.

Zagotavljajoč točno in dobro postrežbo beležim z velespoštovanjem

Alojzij Buchta,
rokovičar in bandažist.

2-3

Nova hiša,

z desetimi stanovanji in vrtom, na prav zdravem in prijetnem kraju v Mariboru, se takoj prodaja po prav ugodnih plačilnih pogojih. Vknjiženih ostane 7500 gold. Kapital se prav dobro obrestuje. Več pri lastniku Francu Popič, Weinbaugasse 7. v Mariboru. 1-3

Lepo posestvo

blizu Sv. Trojice v Slov. goricah je na prodaj. Ima hram s tremi sobami, kuhinjo, hlev itd. Vse v dobrem stanu. Njive, travnik, sadunosnik, vsé dobro obdelano.

Natančneje pri lastniku J. Mlasko pri Sv. Trojici.

Edini narodni sladčičar!

Podpisani usoja si naznaniti slavnemu občinstvu ter velečastiti duhovščini, da je otvoril v četrtek, 19. majnika t. l., v »Narodnem domu« v Celju svojo

sladčičarno,

kjer bode imel razen sladčic v zalogi tudi razne likérje po nizkih cenah.

Zlasti za godove, za veselice in nove maše se vsa potrebna naročila hitro izvrše.

Zagotavljajoč ceno in točno postrežbo znamenuje

z najodličnejim spoštovanjem

Ivan Vrečko,
sladčičar.

5-8

Novo! Novo!

„Dajnogled“ (Postavno varovan!)

Ta izvrstno sestavljeni dajnogled povekšuje desetkratno, kar se godi le pri najboljših dvozorih. Čudno dobro kaže na daljavo!! Povsod izboren vseh!! Posebno priporočljiv za potovanja, izlete, love itd. Poskus prekaša vsako pričakovanje. Cena čudno nizka, franko le 2 gld. 75 kr. s storkom vred. Razpošilja, ako se denar prej pošlje (tudi v znamkah) ali pod poštnim povzetjem 1-3

C. Scholz, Dunaj II., kleine Pfarrgasse 31.

! POZOR!

Novi, fini, dobri svinčniki „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Z načelom, da kar se zalaga pod imenom dične naše družbe — mora biti najboljše kakovosti, da se obdrži in ostane v trajni rabi, založil sem s privoljenjem slavnega vodstva nove, fine svinčnike v korist „Družbe sv. Cirila in Metoda“, izdelane od prve svetovne firme te stroke: **L. C. Hardtmuth na Dunaju.**

Da se udomačijo ti novi, edino dobri svinčniki v vsaki narodni hiši, po pisarnah in šolah in da se moje dobro blago ne zamenja s kakimi slabimi izdelki, izdanimi na ime družbe, zato

zahtevajte, kupujte in v lastno korist rabite

le svinčnike, ki imajo poleg družbenega imena utisnjeno tudi tovarniško znamko

L. C. Hardtmuth.

Moje blago je prima-blogo. Le k prima blagu priutisne firma L. C. Hardtmuth svojo znamko.

Cena svinčnikom je po 1, 2, 3, 4 in 7 kr. kos; v dvanajstih cenah ceneje, prekupovalcem rabat. Zalaga in prodaja

IVAN BONAČ,

trgovina s papirjem in šolskimi potrebščinami v Ljubljani. Založnik priznanih najboljših slovenskih razglednih dopisnic v korist „Družbe sv. Cirila in Metoda“ s podobo nje prvomestnika veleč. gospoda Tomo Zupana. — Cena za kos 5 kr., 100 kosov 4 gld. franko.

Prevezem naročila za izdelovanje razglednih dopisnic v eni ali več barvah. Prosim, da se mi iz vseh krajev slovenske zemlje, kjer se nimam zveze, pošlje po 10 razglednih dopisnic proti takojšnji odškodnini. 2-6

Tovarna za cementne in betone izdelke Karola Piki-a

v Mariboru na Dr., Volksgartenstrasse 31.

se priporoča za izdelovanje in pošiljanje vsakovrstnih del iz portlandskega in romanskega cementa: kakor plošice za tlak iz portlandskega cementa, opeko, cevi za kanale, podboje pri oknih in vratih, stopnice, podložnike pri traverzah, mejnike, korita za napajanje, školjke pri vodnjakih, pokrova za vodnjake, dimnike in pokrova za iste, grobne spominke. Nadalje vsa podobarska dela iz romanskega cementa za pročelja itd.

Potem izdelovanje kanalov, vodoshramb, betonskih in terazo-tlakov, temeljev, obokov (sistem monier) itd. itd.

Vešče, solidno in ceno izdelovanje se jamči.

Skladišče cevi iz romanskega in portlandskega cementa in iz kamena, metlaških plošč in iz zlitega železa. 2-4

Trgovina umetnega in stavbenega kamnoseka

J. F. PEYER-a

Kokoschneegg-Allee — Maribor — Hilariusstrasse.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa kamnoseška in podobarska dela, kakor tudi za vsa popravila.

Velika zaloga izdelanih novih nagrobnih kamenov, marmornih plošč vseh barv in vsake velikosti vedno na prodajo. 19-45

Solidna postrežba in prav nizke cene.

Svoji k svojim!

Henrik Klemenčič,

trgovec in gostilničar v Verzeju,

naznanja cenjenemu občinstvu, da prodaja v svojej prodajalnici raznega specerijskega blaga po najnižjej ceni, tako fino sirovo kavo kilo od gld. 1.20 do 2 gld., fino praženo kavo kilo od gld. 1.80 do 2.20, sladkor v celej grudi 38 kr., na drobno 40 kr. kilo, dobro laneno in laško olje za salato liter od 38 do 46 kr., kakor tudi razno železo, kose, srpe, motike, itd. V gostilni se dobiva pristno vino iz ljutomerskih in sosednih goric od 28 do 56 kr. liter, dobro žganje od 28 do 80 kr. liter. Skrbljivo je vedno tudi za dobra jedila.

Priporoča se Henrik Klemenčič.

4-4

Svoji k svojim!

Anton P. Kolenc,

trgovec v Celji

v „Narodnem domu“ in „pri kroni“.

Priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega

specerijskega blaga

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Kupujem vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, suho bučno seme, orehe, konoplje, laneno seme, detelno seme, krompir na cele vagonne, sploh vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzajem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretino.

Z velespoštovanjem 19-52

Anton P. Kolenc.

Sesalke Tehnice

vsakih vrst za domačo in javno rabo, za kmetijstvo, stavbe in obrt.

NOVOST: Po Bower-Barfiovih patentnih inoksidacijskih sesalkih.

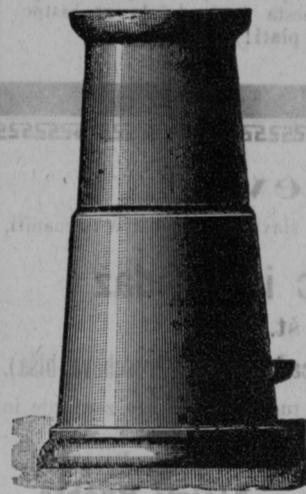
inoksidirane sesalke so obvarovane zoper rjo.

Ceniki gratis in franko. **W. GARVENS, DUNAJ,** { 1. Wallfischgasse 14. 1. Schwarzenbergstrasse 6 } Ceniki gratis in franko.

Se dobiva v vseh trgovinah s stroji in železom, v tehničnih, vodovodnih in vodnjakekopnih podjetjih itd. Zahtevaj izrečno:

Garvenove inoksidirane sesalke, ozir. Garvenove tehcnice. 8-26

Najboljše možnarje za streljanje proti toči, dalje novoiznajdene, brzostrelne in varnostne možnarje

(katerih ni treba nič zabijati, pri streljanji vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo mnogo hitreje kot navadni možnarji);

najboljše in najnovije kmetijske stroje; vse sestavne dele iz železa za mline, žage, tovarne in druge obrtnijske naprave

izdeluje in prodaja po tovarniških cenah z garancijo

tovarna za stroje in livarna

Pehani, Lorber in dr.

v Žaleu pri Celji. 14

